

Utan media kan du inte starta ett krig

Handledning i intellektuellt självförsvar

Av Jan-Olof Rönn
JOR förlag (2010)

Av Pia Hellertz – augusti 2015

Alla reportrar, journalister och andra professioner som är involverade i massmedia borde läsa *Jan-Olof Rönn*s bok – men jag förstår varför de inte vill eller kanske till och med varför de inte *vågar* läsa den. Den som har det minsta lilla samvete skulle få det jobbigt att klara sitt arbete efter det. Jag kan mycket väl tänka mig att det redan finns reportrar och journalister som vet och förstår, men som måste blunda och tiga för att kunna fortsätta sitt arbete. Som författaren och politiska aktivisten *Upton Sinclair* formulerar det:

Det är svårt att få en person att förstå någonting, om hans jobb är beroende av att han inte förstår det.

Men inte bara de professionella inom massmedia borde läsa boken. Även alla vi andra som konsumerar massmedia har stor nytta av boken. Rönn's bok är mycket avslöjande och efter läsningen är det lättare att förstå varför det är så bedrövt ställt med tidningar, radio och TV och varför det är så meningslöst att ägna tid åt det Rönn kallar *mainstream media*, MSM. Jag har genom boken fått förklaringen till varför media inte tar upp och analyserar de viktiga händelserna i världen utan ägnar sig åt pseudonyheter och "tittytainment"¹.

Det handlar i huvudsak om två anledningar enligt Rönn, annonsörernas och därmed finansierarnas krav och gränssättning samt "nationens säkerhet". MSM måste försvara regeringar mot "yttre och inre fiender" (s.33).

¹ *Zbigniew Brzezinski*¹, amerikansk statsvetare och nationell säkerhetsrådgivare till presidenter, myntade begreppet *tittytainment*. Begreppet är en kombination av "entertainment" och "titts", som är det amerikanska slangordet för kvinnobröst. Med en blandning av bedövande underhållning och tillräcklig näring skulle världens frustrerade befolkning hållas på gott humör.

Vem är författaren?

Jan-Olof Rönn föddes den 29 september 1934² och dog den 20 april 2013, 79 år gammal. Orsaken var lunginflammation enligt ett personligt mail från hans dotter *Lotta Rönn*. Han arbetade som lärare, lärarutbildare och rektor. Han var också utbildad gestaltterapeut, berättar Lotta. Han anlätades som föreläsare på lärarutbildningar, på Journalisthögskolan i Göteborg, Handelshögskolan i Göteborg, rektorsutbildningar, folkhögskolor och intresseföreningar. Efter sin pensionering arbetade han med handledning av rektorer, berättar Lotta. Han studerade media i mer än 50 år.

Rönn verkar ha varit aktiv in i det sista. *Vaken.se* skriver att han skulle hålla föredrag den 3 mars samma år i Göteborg, alltså bara drygt en månad innan han dog. Lotta berättar att han dagen innan han dog körde från Göteborg till Borås för handledning. Han menade att skolan och media var de två grundpelare som demokratin vilar på, vilket förklarar hans engagemang för dessa båda områden.

Obekväma frågor

Om jag Googlar på Jan-Olof Rönn finner jag en del av hans brev till redaktörer och journalister med besvärande frågor.³ Lotta Rönn berättar: ”Pappa fick förvånansvärt ofta svar på sina mejl till journalister, ofta blev det flera mejl fram och tillbaka som kantades av många svar vid sidan om det som pappa satte fingret på. Men pappa behöll fokus och lyfte alltid tillbaka frågan till det han hade i fokus - innan journalisten gav upp... Det var väl lite av hans pensionärs-hobby”.⁴ Jag anar att hans syfte var att medvetandegöra, att väcka, att störa, för att få en ändring till stånd. Jag vill ta ett exempel och citerar från en av hans artiklar (exemplet finns också i boken):

När den svenske Guantanamo-fånge efter två år frigavs och återvände till Sverige möttes han av många journalister på sin presskonferens. Många tycker att journalister alltför ofta använder sig av plattityder vid intervjuer. En sådan är: "Hur känns det?" efter att man har gjort mål, vunnit Vasaloppet, gift sig eller liknande. Till en person som torterats av demokratin USA:s experter borde denna fråga vara på sin plats. Men icke...! Ingen enda ställde den i detta sammanhang mycket relevanta frågan: "Hur mår du?" "Vad är det som gör att en samlad svensk journalistkår inte ställer denna fråga till en USA-torterad svensk", frågar Jan-Olof Rönn? Samtliga journalister ställde istället samma

² Uppgiften kommer från hans dödsannons på Familjesidan.se. <http://www.familjesidan.se/sites/default/files/images/pic/pdf/849455.pdf>. Där har familjen citerat Tage Danielsson, "Utän tvivel är man inte klok", ett underbart citat som jag antar är en beskrivning av Jan-Olof Rönn.

³ Se exempelvis *Om fräckheten inte fungerar?*, <http://blog.lege.net/index.php/?authors/2-Jan-Olof-Roenn>

⁴ I personligt mail den 17 augusti 2015.

frågor som torterarna gjort i två år: "Vad gjorde du i Afghanistan? Varför var du där?" Varför ställer svenska journalister samma frågor som torterare till tortyroffer? Gör man det till alla tortyroffer? "Det kan väl knappast vara något man lär sig på journalistutbildningen? Nog är det anmärkningsvärt?" skriver Jan-Olof Rönn. Och jag blir berörd och håller absolut med.

Bokens struktur

Boken är skriven på ett ovanligt sätt. Den består av två huvudrubriker, *Bakgrunden* och *Begravningar*. I övrigt är den uppbyggd på mängder av korta avsnitt med egna underrubriker, vilket gör att den röda tråden känns svår att hitta. Men det spelar mindre roll eftersom all information som han förmedlar är så intressant.

Författaren berör de mest skilda teman och berättar ingående hur de hanterats av MSM. Det handlar om Kuba, om CIA:s narkotikahandel, om World Trade Center och 9/11, om Palmemordet, om kalla kriget, om Estoniakatastrofen med mera. Han är mycket påläst. Jag har själv läst en hel del om 9/11, om Palmemordet och Estoniakatastrofen och jag kan konstatera att Rönn verkligen fördjupat sig i de källor som finns. Dessutom beskriver han mycket initierat hur MSM dolt och förvrängt och tystat ner, *begravt*.

Jan-Olof Rönn jämförs ibland med krigskorrespondenten *John Pilger*, som han också refererar till i boken. Pilger går så långt så han menar att media ljuger för att *skapa* krig. "Medierna är helt nödvändiga som ett led i ett lömskt informationskrig riktat mot allmänheten, ett informationsbedrägeri som omger all modern krigföring", menar Pilger.⁵

Begravningar

En vanlig metod som MSM använder sig av enligt Jan-Olof Rönn är *begravningar*. Det innebär att man ljuger, döljer, inte skriver om vissa händelser, inte förmedlar vissa nyheter. Man kan skriva en kort notis och sen är det tyst. Rönn själv verkar förresten själv ha blivit "begravd". När jag Googlar på honom hittar jag inte särskilt mycket information.

I skrivande stund läser jag *Ingemar Wörnströms* mycket läsvärda artiklar om *Varför mobbas Putin?* del 1 och 2⁶. Jag citerar ur Wörnströms artikel:

⁵ <http://cyberliv.bloggplatsen.se/2015/03/13/11044002-krigskorrespondenten-john-pilger-varnar-for-hur-medier-ljuger-for-att-skapa-krig-idag-hetsas-vi-mot-ryssen/>

⁶ <http://newsvoice.se/2015/08/24/ingemar-warnstrom-varfor-mobbas-putin-del-1/#comments> och <http://newsvoice.se/2015/08/25/ingemar-warnstrom-varfor-mobbas-putin-den-amerikanska-agendan-del-2/>

En handfull västerländska mediakoncerner styr hur världshändelserna rapporteras till allmänheten. Nyligen kom tyske journalisten (Frankfurter Allgemeine) *Udo Ulfkottes* bok ”*Köpta Journalister*” ut där han erkände att han varit bulvan för CIA.

Det gick så långt att jag satte mitt namn under artiklar som var skrivna av CIA-agenter”, avslöjar han i boken, som blivit en bestseller i Tyskland. ”Men när jag märkte att USA förberedde krig mot Ryssland så blev det för mycket för mig

Ulfkotte säger också att det inte finns några betydande journalister i Europa som inte är betalda av CIA.

I dag då NATO placerar sina kärnvapenladdade missiler längs med Rysslands hela europagräns – i strid mot *Reagans* löfte till *Gorbachiew* – så lyckas västkontrollerade medier med konststycket att få denna klara provokation att se ut som rysk aggressivitet! Så stor är massmedias makt!

En kupp där USA planerar att ingripa militärt föregås alltid av att landets ledare smutskastas via media. Om detta skett tillräckligt länge och grundligt så blir angreppet bara måttligt kritiserat och det hela kan sedan fortsätta med nästa land.

Slut på citatet. Hittade denna talande bild på Internet.

Tyvärr finns *Udo Ulfkottes* bok, som publicerades 2014, bara på tyska. Är det ingen som vågar översätta den? I Tyskland har den blivit en bästsäljare.

Skolan

Rönn diskuterar skolans roll lite mer ingående. Som jag nämnde menar Rönn att skolan är en av demokratins grundpelare. Extra trevligt var det att författaren ofta läst och uppskattat samma pedagogiska författare och böcker som jag läst genom åren, böcker som kommit att bli betydelsefulla för mitt tänkande. När det

gäller skolan refererar han bland annat till *Donald Broady* som kritiserade skolan för dess motstridande arbetssätt. Å ena sidan menade läroplanen att eleverna skulle utvecklas personligt och under frihet, bland annat i sin bok *Den dolda läroplanen*. Å andra sidan använder man pedagogiska metoder som motverkar detta och istället tvingades barnen att ”sitta still och svara på frågor” (s.30). Det är ett tema jag ägnat min egen forskning åt.

Att framkalla rädsla

Rönn menar att en av MSM:s viktigaste uppgifter är att framkalla och vidmakthålla *rädsla* och *oro*. Det gör att människorna blir lättare att kontrollera och styra. Därför förmedlar MSM nyheter som oroar, exempelvis nyheter om mord, våld, våldtäkter och olyckor. Däremot tar man inte upp nyheter som är ”livsfarliga för eliten”. Här nämner Rönn exempelvis att MSM inte verkar för att synliggöra de olika turerna och lögnerna omkring mordet på Palme eller Estoniakatastrofen eller ubåtskränkningarna. Att gräva efter sanningen om dessa händelser skulle bli pinsamma för regeringen och makthavarna, ja kanske till och med utgöra ett hot mot deras trovärdighet och makt.

Ett annat tema som återkommer i Rönn's bok är den vinklade informationen om det som händer i världen. Människligheten i MSM:s värld är indelad i *Vi, de oskyldiga*, de goda, vanligtvis västvärlden, Europa och USA, och *Dom, alla de andra*, de som hotar, de som vi kan riskera anfall ifrån. I dagsläget handlar det om Ryssland, ISIS och terrorister över huvud taget. Det finns massor med kritik på internet och i alternativmedia om den oförsonliga propaganda som nu förs mot Ryssland och president Putin,⁷ samtidigt som det största hotet sannolikt är NATO och USA. Men detta förtigs, begravs.

Ekonomiska systemet

MSM ställer upp på Världsbankens och Internationella valutafondens, IMF:s, sida i kritiken mot länder som ”missköter sin ekonomi”. Just nu är det Grekland som utsätts för kritiken. De kan inte betala på sina gamla gigantiska lån. Att IMF lånar ut stora summor till länder mot en ränta som är svår att återbetala gör att dessa länder blir skuldslavar under en ”världsmakt”, vars intention är att lägga länder under sig. Det säger MSM inget om. Det får man läsa sig till i alternativmedia. Nu har ”världsmakten” möjlighet att tvinga Grekland på knä genom att införa sanktioner, nedskärningar och välfärdsbegränsningar. Det har skett i andra länder och det kommer att ske i flera länder.

De länder som försöker lösgöra sig från detta internationella ekonomiska

⁷ Se fotnot 5 för intressanta artiklar om trakasserier mot Putin.

system blir hotade, till och med anfallna under ”False flags”⁸. Jag tänker då på Libyen, som var Afrikas mest utvecklade land.⁹ Alla i Libyen hade rätt till ett eget hem. Utbildning och medicinsk vård var både gratis och självklar. Elektriciteten var fri för alla m.m. Kanske var angreppet på Libyen, som många källor menar, orsakat av att Libyen hade sin egen statliga bank och därför gav medborgarna lån utan ränta, och att Gaddafi dessutom försökte introducera en egen afrikansk valuta i guld, självständig från dollarn och därmed från USA.¹⁰ Libyen var därför en risk för ”världsmakten”. Tänk om övriga afrikanska länder skulle inspireras!

Visst var Muammar Gaddafi en slags diktator, men jag håller med *Patrik Engellau* när han i sin bok *Min oro* (2014) problematiserar begreppet ”diktator” på ett tänkvärdt sätt. Vad är det som säger att alla diktatorer är enbart destruktiva? Eller kan det vara så att länder vars medborgare ännu inte är mogna för fria val och demokrati i västerländsk mening, istället hamnar i en kaotisk och destruktiv situation? Engellau räknar upp några länder där diktatorn visserligen ”härskade med skräck”, men samtidigt lade grunden till en höjning av levnadsstandarden och ökad livskvalitet. De länder han nämner i det fallet är Kina, Singapore, Jordanien och Sydkorea. Medan Pakistan genom fria val fick ledare som styrde på ett genomkorrumpert och odisciplinerat sätt.

Inget av detta har vi fått veta genom MSM. Tvärtom har MSM ställt upp på ”världsmaktens” sida och legitimerat USA:s och NATO:s officiella argument att det måste ”rädda folket” och ”störta diktatorn” genom sina ”humanitära insatser”.

Rönn refererar till *John Perkins* bok *Confessions of an Economic Hit Man* (2004). Perkins beskriver enligt Rönn ”hur han för USA:s finansvärld, multinationella företag och Världsbanken hade i uppdrag att förmå fattiga länder att acceptera dyra lån. Det gick ofta lätt då han erbjöd regeringschefer och andra beslutsfattare generösa ’bonusar’ insatta på hemliga konton i Schweiz. Perkins och hans bok är väl begravda av MSM i västvärlden. Det är när dessa institu-

⁸ False flag-operationer är hemliga operationer som utförs av regeringar, företag eller andra organisationer, och som syftar till att vilseleda allmänheten på ett sådant sätt att verksamheten ser ut som om de genomförs av andra. Det aktuella är att man skyller på ”terrorister” eller ”omänskliga diktatorer”. Namnet kommer från det militära begreppet *Flying False Colors*, det vill säga att man använder en annan flagga på krigsskeppen än det egna landets. False flag-operationer är dock inte begränsade till krig utan används även i andra situationer för att man vill uppnå vissa syften.

⁹ <http://andersleander.bloggplatsen.se/2015/04/03/11062707-tio-saker-du-inte-visste-om-libyen-under-gaddafis-sa-kallade-diktatur/>

¹⁰ Se exempelvis *Gaddafi The Truth About Libya - Documentary* <https://www.youtube.com/watch?v=TkTUDw0mjMA> och <https://urbantimes.co/2014/05/libya-under-gaddafi/>

tioner inte lyckats som våldet tagits fram” (s.83). Rönn berättar flera liknande exempel.

USA bäst på ”humanitära insatser”

Återkommande beskriver Rönn USA:s roll i världen. Man har krigat mot Sovjet för att skydda oss från *kommunismen*. Man krigar mot Afghanistan, Irak m.m. för att skydda oss från *terrorismen* och *islam*. Det andra stora motivet är *narkotikabekämpningen*. Men Rönn påpekar att med tanke på CIA:s roll som världens främsta narkotikalangare blir det motivet inte särskilt trovärdigt (s.102). Problemet är att världen inte vet att CIA finansierar en stor del av sin verksamhet med narkotikapengar.

Rönn refererar till *William Blum* som arbetade på *The State Department* fram till 1967, men som blev så upprörd över vad USA gjorde i Vietnam att han sade upp sig och efter det arbetade som frilansjournalist och författare. Hans undersökningar av vad USA gjort i andra länder ledde så småningom till en bok, *Killing hope - US. Military and CIA interventions since World War 2* (1995, uppdaterad 2014).

Blum räknar upp över 50 länder där USA på olika sätt har gått in med “humanitära insatser”, vissa länder har drabbats två gånger, exempelvis Indonesien, Guatemala, Costa Rica och Irak (s.96). Det senaste landet som räknas upp i listan är Haiti. Det drabbades 1986-1994. Om listan skulle uppdateras till idag skulle den sannolikt innehålla många flera länder. Hur kan världen tillåta detta utan ramaskrin? Jo, bland annat med hjälp av MSM:s propagandarell, förvanskade nyheter och ”begravningar”. Historien är full av s.k. *False flags*, som MSM villigt sprider och stödjer därmed USA:s image som världens räddare. Rönn citerar *John Wooden*: ”När alla tänker detsamma, är det ingen som tänker” (s.102). Tänkvärt!

Exemplet Kuba

Rönn berättar mycket intressant om hur västvärlden och framförallt USA har agerat mot Kuba. Kuba var enligt bland andra *Noam Chomsky* ”ett lyckat exempel på att en annan ekonomisk modell än kapitalism är framgångsrik”. Rönn menar att det bland annat var detta som ledde till USA:s hårda sanktioner mot landet. Han menar att om det skulle komma fram att det finns andra lyckade ekonomiska system så skulle det kunna bli attraktivt för andra länder i tredje världen, och att de därmed skulle verka för att bli oberoende av USA och västvärlden. Världsbankens och IMF:s lånevillkor för tredje världens länder har lett till många negativa konsekvenser för dem. Rönn berättar att flera länder, bland annat Argentina, betalat tillbaka sina skulder för att slippa vara beroende.

”MSM fungerar som trollkonstnären som får oss att se på den enda handen

medan han gör sina trick med den andra. MSM är kanske världens skickligaste trollkonstnär”, skriver Rönn (s.143)

Annonseringens betydelse

Det är intressant att läsa om hur annonsörerna lärt av psykologernas studier, exempelvis av Sigmund Freud och andra. Man ville veta vad som får människor att köpa. Rönn skriver att ”annonseringens, PR-industrins och reklamens betydelse för medierna är en av de mest och bäst begravda ’nyheterna’ i MSM. Inga annonsmedier kan ifrågasätta annonsörer, näringslivet, som de själva är en del av” (s.105). Samtidigt är han kritisk till att även SR, SVT1 och SVT2 som ingår i *Public Service* och som inte är i behov av annonsörer, går i samma led som dessa.

Rönn nämner ett begrepp som jag inte varit så klart medveten om, *produktplacering*. Det betyder att man i filmer, i TV-program m.m. placerar produkter med synliga loggar och märken och därmed får producenter och programmakare finansiering till sina projekt. Rönn tar flera exempel, bland annat:

När du i en Bondfilm ser en ölbil från Carlsberg svänga åt vänster i samma gathörn där Bond svänger åt höger är det ett exempel på produktplacering (s.112).

Jag hade just läst det när ett par barnbarn och jag gick på bio. Jag berättade för dem om produktplaceringar medan vi åt lunch före filmen och sen granskade vi filmen med ”produktplaceringsögon”. Och visst såg vi...!

Ett företag som är skickligt på produktplacering är Apple.

PSYOPS

Jan-Olof Rönn skriver om SPYOP, men jag tror att han menar PSYOPS. Det handlar om *psykologiska operationer*. Ibland behöver regeringar och säkerhetstjänster ”särskilda propagandainsatser” (s.119). Rönn tar exemplet med filmen *Wag the Dog* (1999) som handlar om en president som blir anklagad för att sexuellt ha antastat en ung flicka. Filmen hade premiär strax innan det kom fram att president Clinton hade en affär med den 22-åriga praktikanten *Monika Lewinsky*. I filmen fick en expert skapa en händelse som skulle göra att

skandalen med sexanklagelserna drunknade i nyheter om ett kommande krig. Clinton beordrade attacker med kryssningsmissiler mot mål i Sudan och Afghanistan tre dagar efter det att han tvingats medge att han haft en ”opassande relation” med Monika Lewinsky. Många menar att attackerna var ett sätt för Clinton att vända nationens blickar bort från ”Lewinskyaffären”. Han kom dock inte helt undan efterräkningarna, eftersom han dömdes till böter. Men den som fick betala mest var Monika Lewinsky som nu i ett TED-tal¹¹ berättar om hur det varit att under många år leva i skuggan av denna händelse. Hon sa där att hon nog är den enda 40-åring som inte vill vara 22 år igen. SvD den 3 mars 2015 publicerar en tavla av Clinton.¹²

Lewinsky-affären kastade en skugga över Bill Clintons tid i Vita huset. Nu avslöjar konstnären Nelson Shanks att han gömt en hänvisning till Monica Lewinsky i det porträtt av ex-presidenten som finns i National Portrait Gallery i Washington.

Skuggan till vänster om Clinton symboliserar Monika Lewinsky. Så i det fallet begravde inte MSM händelsen. Tvärtom utsattes hon för den mest skändliga och kränkande mediapublicitet, vilket hon berättar om i sitt TED-Talk, där hon likställer medias behandling av henne då med dagens nättrakasserier, nätmobbing och trollverksamhet.

NewsVoice redaktör *Torbjörn Saspersson*¹³ refererar till *Glenn Greenwald*

¹¹ Jag rekommenderar mycket varmt dessa 20 minuters TED-Talk med Monika Lewinsky. Det är mycket klokt, tänkvärt och berörande - https://www.ted.com/talks/monica_lewinsky_the_price_of_shame?language=sv.

¹² Underrubriken är hämtad från SvD-artikeln - <http://www.svd.se/lewiskey-skuggar-clintonportratt>

¹³ *Snowden-läckan om JTRIG som massmedia vägrar skriva om – Cyberagenter kan angripa allmänheten*, 1 mars 2014 - <http://newsvoice.se/2014/03/01/snowden-lacka-dokument-avslojar-hur-cyberagenter-ska-angripa-och-vilseleda-allmanheten/>

som hjälpte visselblåsaren *Edward Snowden* att komma ut med sina avslöjanden. Greenwald beskriver PSYOPS-tekniker som används:¹⁴

1. Man injicerar falsk information med avsikten att förstöra ryktet för utvalda målpersoner.
2. Man använder kunskaper från socialvetenskapen (social sciences) för att manipulera samtal och aktivism.

Taktiken för att förstöra ryktet för opinionsbildande nyckelpersoner och opinionsbilda på webben inkluderar enligt Greenwald:

- *"False flag operations"*, att posta/sms:a eller maila falskt material på webben och hävda att det kommer från den person vars rykte ska förstöras.
- *"Fake victim blog posts"*, att posta bloggposter skrivna av påhittade offer som beskyller den person vars rykte ska förstöras.
- *"Negative information"*, att i forum etc posta komprometterande eller "giftig" information om en person vars rykte ska förstöras.
- *"Honey trapping"*, att försöka lirka fram beteenden hos offret med syftet att förstöra dennes relationer med sin sambo/partner.

Greenwald fokuserar framförallt på agerande på webben, men dessa tekniker kan ju även användas av MSM vid behov, när det behövs "särskilda propagandainsatser.

D5E – informationskrig

En annan beteckning för strategier som MSM använder är D5E, som står för – jag citerar Rönn (s.119):

- 1) *Destruction*: t ex fysiskt förstöra motståndarnas möjlighet att förmedla info.
- 2) *Degradation*: t ex misstänkliggöra motståndarsidans information.
- 3) *Denial*: förneka för oss obehagliga fakta.
- 4) *Disruption*: t ex på olika sätt störa och försvåra för motståndarnas medier.
- 5) *Deciet*: att vilseleda motståndare så att de agerar efter felaktig information både i fredstid och under krig.
- 6) *Exploitation*: att utnyttja alla möjligheter som står till buds.

Om vi mediakonsumenter blir medvetna om dessa tekniker så slipper vi bli de "nyttiga idioter" som "Maktens män" vill ha oss till. Vi har lättare att förhålla oss kritiska och får bättre möjligheter att agera.

¹⁴ Greenwald, Glenn (2014) *How Covert Agents Infiltrate the Internet to Manipulate, Deceive, and Destroy Reputations*
<https://firstlook.org/theintercept/2014/02/24/jtrig-manipulation/>

Hur MSM bemöter kritiker

Utöver begravningar finns det ett antal andra metoder för att bemöta eller tysta kritiker. Kritikerna kallas enligt Rönn för *privatspanare*, *konspirations-teoretiker*, *rättshaverister* och *historierevisionister* samt kombinationer av dessa (s.149). Rönn menar att kritiker måste förminska ”till varje pris”. Om inte en begravning fungerar så måste MSM hitta strategier att bemöta kritikerna. ”Då måste kritiken framstå som ovederhäftig, osann, överdriven, okunnig, paranoid eller allmänt konstig” (s.149).

Jag hittade för en tid sedan legenden om *den fjärde apan*. Ni har säkert hört berättelsen om de tre aporna som inte ser, inte hör och inte talar. Den fjärde apan är ”begravd” i västvärlden, men jag menar att *den fjärde apans tid nu har kommit*. Det är dags att både lyssna, se och tala. Den fjärde apan lyssnar och observerar, orädd och nyfiken. Och när tiden är mogen talar och agerar.

Jan-Olof Rönn är en värdig representant för *den fjärde apans rörelse*. Han berättar själv på 2 ½ minut på YouTube om sin bok.¹⁵

Även Jan-Olof Rönn's bok är begravad. Den finns inte längre att köpa på Bokus eller Adlibris. Däremot har en privatperson som kallar sig Bokpelle ett antal exemplar till försäljning -

<http://www.bokborsen.se/Jan-Olof-R%C3%B6nn/Utan-Media-Kan-Du-Inte-Starta-Ett-Krig-Handlednin/5053978/963291>

Passa på att köpa innan de tar slut. Boken är mer än läsvärd! Jan-Olofs dotter *Lotta Rönn* har mailadress lotta.ronn@passagen.se och välkomnar kontakter.

¹⁵ <https://www.youtube.com/watch?v=8e9FFTZc6S4>